

# Til kamp for det nordiske arbeidsmarkedet

## Nordens faglige samorganisasjon i historisk posisjon

2008 kan blir et historisk år for Fagbevegelsen i Norden. Da er Wanja Lundby-Wedin, LO Sverige, valgt til å lede både nordisk og europeisk fagbevegelse. Anders Nordström har derfor store ambisjoner for Nordens faglige samorganisasjon og sin innsats som ny generalsekretær.



sterkt mandat i Europeisk utvikling, og en unik mulighet til å samordne seg i felles spørsmål for å få økt gjennomslag, forteller en stillferdig, men begeistret, Anders Nordström.

- Vi skal bakke opp Wanja så mye hun behøver, sier han.

### Sosialdemokrat

Vårt neste møte finner sted i NFS' kontorer i Drottninggatan i Stockholm sentrum. Fra vinduet har Anders Nordström en uvanlig vakker utsikt. Midt imot ligger Adolf Fredriks kyrka og kirkegården der Olof Palme ligger begravet.

- Det har jeg ikke tenkt så mye på, sier han.

Han er sosialdemokrat, jobbet i regjeringskanselliet under Göran Persson, ble arbeidsløs da den borgerlige regjeringen overtok, ble hentet av sine gamle venner i fagbevegelsen til stillingen som generalsekretær, og har nå skiftet ham.

- NFS er en partipolitisk uavhengig paraplyorganisasjon, understreker han, med referanse til jobben i regjeringskanselliet. Den partipolitiske tiden er over.

Med en fortid som journalist i fagpressen er han straks på banen for å få organisasjonen og misjonen fram i lyset.

### Sjokkbølger

Flukten fra fanene i Sverige er dramatisk. NSF og Anders Nordström har fått en vekker som har sendt sjokkbølger over landegrensene. Siden den borgerlige regjeringen overtok styringen og endret reglene for inn- og utbetaling fra "A-kassan", arbeidsløshetsforsikringen, har LO mistet over 120.000 medlemmer og fagbevegelsen totalt rundt 170.000. Medlemskap i en A-kassa er ikke avhengig av medlemskap i en fagforening, men har tradisjonelt hatt en sammenheng og fortsatt kan det være slik. Når begge deler blir dyrere for den enkelte arbeidstaker, ser det ut til at folk melder seg ut.

- Oppslutningen om fagforeningene har avgjørende betydning for styrken og legitimiteten i samarbeidet mellom partene i arbeidslivet og med regjeringen, sier Anders Nordström.

Det er alvorlig. Også NSF må se sine inntekter krympe suksessivt, fordi tallet på

medlemmer i fagforeningene bestemmer hvor mye medlemsorganisasjonene betaler til felleskassen.

Organisering og rekruttering er høyaktuelle tema for fagbevegelsen ikke bare i Sverige, men i hele Europa. Det er snakk om en offensiv for å rekruttere flere.

Anders Nordström har kastet seg aktivt inn kampen for å samle støtte til et forskningsprosjekt om fagorganisasjonenes utvikling i Norden. Forskningscenter for Arbeidsmarkeds- og organisasjonsstudier, FAOS, ved Københavns Universitet har tatt initiativet til forskningsprosjektet som skal omhandle fagorganisering og rekruttering i historisk perspektiv, og gjennomføre en analyse av faktorer som påvirker organisasjonsgrad. Det samme miljøet har tidligere utgitt boka "Arbejdsgivere i Norden".

### Samarbeid i Europa

NFS har tre ben å stå på: Østersjøsam arbeidet gjennom det som kalles BASTUN (Baltic Sea Trade Union Network), Europautvalget og det nordiske samarbeidet. BASTUN kom til som følge av beslutningen om EU-utvidelsen, og er et uformelt forum for utveksling av erfaringer og synspunkter. Alle deler av organisasjonen skal styrkes og synliggjøres bedre, ikke minst den europeiske dimensjonen, gjennom økt aktivitet i Europautvalget.

- Det nordiske og europeiske samarbeidet er mye samme sak. Nordisk fagbevegelse kan derfor få en sterk rolle ved å få gjennomslag i europeisk fagbevegelse for nordiske spørsmål. Misnøyen med EU har jo ofte hatt sin begrunnelse i arbeidsmarkedsområdet. Ikke minst på grunn av svekkelsen i forhandlingsystemet, sier han.

Det er særlig tre saker som står i fokus: Flexicurity, Lisboastrategien og arbeidskraftsmobilitet. På disse områdene vil fagbevegelsen i Norden stå på for å få sine synspunkter på kartet.

I november vedtok styret i NFS en felles uttalelse om EU-kommisjonens meddelelse om felles prinsipper for flexicurity.

- Vi mener at fleksibilitet og sosial trygghet ikke er motsetninger. En viktig grunn til at nordiske land har klart seg så bra, er et åpent syn på velferdstilpasning. Raske endringer krever rask tilpasning, og sosial trygghet er en nødvendig forutsetning for det.

Problemet er at forslaget til retningslinjer fra kommisjonen legger for stor vekt på at fleksibilitet vil føre til svekket ansettelsestrygghet, sier han, og understreker at NSF i sin uttalelse legger vekt på at fast tilsetning må være utgangspunkt for økt fleksibilitet, og at den nordiske modellen har vist seg vellykket for å få det til.

- Vi mener at høy fleksibilitet oppnås best gjennom vår arbeidsmåte med forhandlinger mellom selvstendige parter og kollektive avtaler.

Målet nå er å samle kreftene i ESF, den europeiske faglige sammenslutningen, før drøftingene med EU-kommisjonen og før spørsmålet skal behandles på EU-toppmøtet i mars.

- Det er et viktig spørsmål, sier Anders Nordström.

Flexicurity og Lisboastrategien skal behandles i samme rådsmøte. Prosessen videre er at rådsmøtet skal legge retningslinjer for Lisboastrategien fram til 2010 og tiden etter. Så skal hvert land utarbeide nasjonale handlingsplaner. Partene i arbeidslivet vil bli invitert til å delta i

dette arbeidet, og her vil både nordisk og europeisk fagbevegelse jobbe for å finne fram til omforente standpunkter.

- Det finnes et sterkt verdifelleskap mellom de faglige organisasjonene i Norden. Derfor kan vi komme langt ved å samordne oss. Men ingen er bundet av en slik felles plattform, sier han.

Det tredje store spørsmålet som opptar både han og fagorganisasjonene i Norden, er arbeidskraftinnvandring.

- Vi er generelt positive til arbeidskraftinnvandring, sier Anders Nordström. Men vi er opptatt av å sikre at det ikke skjer en uthuling av kollektivavtalen. Derfor er det behov for et rammeverk for å håndtere grenseoverskridende avtaler og problemstillinger på arbeidsmarkedet. Kanskje er et grenseoverskridende medlemskap en mulighet, foreslår han.

### Miljø på agendaen

Klimatrusselen er et nytt tema for fagbevegelsen. I 2008 står det på agendaen. Det har den norske LO-lederen sørget for, og LO, Norge, skal være drivere i arbeidet fremover. Det skal handle om hvordan fagbevegelsen kan bidra til å forebygge klimaendringene, om grønne arbeidsplasser og sysselsetting.

Tema for Europakonferansen er den sosiale dimensjonen i EU. Direktivforslaget om arbeidstakernes rettigheter er gått av sporet. NSF vil ha diskusjonen på bordet igjen, og konferansen setter startskuddet for det, sier Anders Nordström og viser meg programmet per dato. Wanja Lundby-Wedin er gjennomgangsfigur.

Og EU-kommisæren, Valdimir Spidla?

- I boks.

### Fakta:

NFS ledes og styres av 15 hovedorganisasjoner fra de fem nordiske landene og representerer vel åtte millioner lønnskakere. Lederne for de 15 organisasjonene utgjør styret som møtes to ganger i året. Presidiet, som består av en representant fra hvert land, forbereder styremøtene. Lederskapet roterer, og i år er det Wanja Lundby-Wedin fra LO Sverige som leder organisasjonen. Anders Nordström er generalsekretær og sjef for sekretariatet.

Les mer [www.nfs.net](http://www.nfs.net)



Tekst: Berit Kvam  
(foto: Björn Lindahl)